

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

2015/2.DÖNEM

YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK SINAVLARI

DIŞ TİCARET VE KAMBIYO MEVZUATI

31 Temmuz 2015-Cuma 18:00

SORULAR

Soru 1) Teslim şekillerinden “belirlenen yerde teslim”i

- a) teslim şeklinin özellikleri,
- b) satıcının sorumlulukları,
- c) alıcının sorumlulukları,
- d) taşıyıcı, taşıma terminali,
- e) konteyner

alt başlıkları kapsamında açıklayınız.

Soru 2) Aşağıdaki kavramları tanımlayıp kısaca bilgi veriniz.

- a) A.TR dolaşım belgesi
- b) ATA Karnesi
- c) EUR.1 belgesi
- d) Demuraj
- e) Armonize sistem

Soru 3) İthalatta haksız rekabetin önlenmesi amacıyla önlem alınmasını gerektiren haller ve önlemler hakkında bilgi veriniz.

Soru 4) Bedelsiz olarak ihraç edilebilecek malları sayınız.

NOT: Sınav süresi 75 dakikadır. Her soru 25 puan değerindedir.

1

CEVAPLAR

Cevap 1)

a) Teslim Şeklinin Özellikleri: Bu teslim şeklinde satıcı malları gümrük işlemlerini tamamlayarak, belirlenen tarihte ve yerde ilk taşıyıcının gözetimine devrettiği anda teslim işlemlerini tamamlamış olur. Bu andan itibaren malla ilgili tüm masraf ve riskler alıcıya geçer. Navlun ücreti de diğer tüm giderler gibi alıcı tarafından ödenir.

b) Satıcının Sorumlulukları: Satıcı sözleşme koşullarına uygun malı hazırlayarak, alıcının ülkesinde istenen gerekli belgeleri düzenler ve Gümrük masraflarını öder. Alıcının talep etmesi durumunda taşıma acentesi ile tüm masrafları alıcıya ait olmak üzere anlaşır. Malları taşıyıcıya veya taşıma acentesinin gözetimine belirlenen tarihte ve yerde teslim eder. Teslim anına kadar bütün masraf ve riskler satıcının yükümlülüğündedir.

c) Alıcının Sorumlulukları: Sözleşme koşullarına uygun olarak mal bedelini öder. İthalat ile ilgili belge veya izinleri alarak gümrük vergisi ve masraflarını ödemekle yükümlüdür. Taşıma acentesi ile anlaşma yaparak navlun ücretini öder. Belirlenen tarihte ve yerde mallarını teslim alır. Bu andan itibaren bütün masraflar ve risk alıcıya aittir.

d) Taşıyıcı; bir taşıma sözleşmesi çerçevesinde malların demiryolu, karayolu, denizyolu, havayolu, nehir ya da bunların bazılarının bir arada kullanılmasıyla taşınması işlemini bizzat üzerine alan ya da bunu sağlama taahhüdünde bulunan herhangi bir şahsı tanımlar.

Eğer alıcı yükü belirli bir şahsa, örneğin kendisi bizzat taşıyıcı olmayan ancak taşıma hizmetleri sağlayan birine teslim etmesi yönünde satıcıya bir talimatta bulunmuşsa, mallar bu şahsın eline geçtiği andan itibaren satıcı mal teslim yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılır.

Taşıma Terminali; herhangi bir demiryolu ya da yük istasyonu, bir konteyner terminali ya da parkı, çok amaçlı bir yük terminali ya da bunlara benzer başka herhangi bir teslim alış noktası olabilir.

e) Konteyner; yükün ünitize edildiği her türlü aracı tanımlamakta kullanılır. Örneğin her türden konteyner ve/veya yük vagonu, treyler, swap, Ro-Ro aracı, iglo bu terimin kapsamına girer ve her tür taşıma biçimi için geçerlidir.

FOB terimine benzese de ondan temel farkı, FOB'da teslim noktası sadece gemi iken, FCA'da bunun herhangi bir taşıma aracının kasası (TIR veya vagon) olabilmesidir. Çoklu taşımacılık yapılıyorsa, ilk taşıma aracı belirleyici olacaktır.

Cevap 2)

a) A.TR Dolaşım Belgesi; Türkiye-Avrupa Topluluğu gümrük birliği uyarınca, işlenmiş tarım ürünleri de dâhil olmak üzere sanayi ürünlerinde serbest dolaşıma ilişkin hükümlerin uygulanması için gerekli koşulların yerine getirilmiş olması halinde, ihracatçının veya gümrük beyannamesini imzalamakla yetkili kanuni temsilcisinin talebi üzerine gümrük idareleri ya da bu idarelerce yetki verilmiş kuruluşlarca düzenlenen belgelerdir.

A.TR Dolaşım Belgesi ilişkili olduğu eşyanın gümrük birliğinde serbest dolaşımında olduğunu göstermektedir. Bu itibarla gümrük birliği kapsamındaki bir ülkeden gelen ancak A.TR Dolaşım Belgesi bulunmayan bir eşyaya üçüncü ülkelere uygulanan vergi oranları uygulanmaktadır.

Türkiye'de A.TR Dolaşım Belgeleri Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından düzenlenmektedir.

b) **ATA Karnesi:** Uluslararası İthalat Sözleşmesi kapsamında, taraf ülkeler arasında eşyanın gümrük vergisine tabi olmadan geçici kabulüne imkân sağlayan, teminat yerine geçen ve beyanname olarak kabul edilen bir belgedir. Eşyanın gümrükten geçişini kolaylaştırmak ve süresini kısaltmak amacıyla düzenlenen ATA karnesinin varlığında gümrükler ve ithalatçı tarafından başka bir işlem yapılması gerekmemektedir.

ATA karneleri her ülkede resmi olarak görevlendirildiği beyan edilen kefil kuruluşlar tarafından düzenlenir ve geçerlilik süresi verildiği tarihten itibaren 1 yıldır. Karnenin geçerlilik süresinden daha uzun bir süre eşyanın geçici ithalat rejimi altında kullanımı talep edildiğinde, mevcut karnenin süresi uzatılmaz ancak teminat aranmaksızın yeni bir ATA karnesi ile eşyanın kullanımına devam edilebilir. Bunun için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'ne gerekçeleriyle birlikte yapılan başvurunun ardından, geçici ithalat ülkesi gümrük makamlarının da kabul etmesi koşuluyla, Birlik tarafından yapılan araştırmanın neticesinde uygun görülürse mevcut karnenin yerine yeni bir karne düzenlenir.

c) **EUR.1 Belgesi;** Serbest dolaşım belgesidir ve ihracatçı tarafından ilgili odadan (ticaret odası, sanayi odası ve benzeri) temin edilir. EUR.1 belgesi eşliğinde ayrıca menşe şahadetnamesi düzenlemesine gerek kalmaz, çünkü menşe ispat belgesi olarak da kullanılır. Bir tanesi asıl olmak üzere toplam beş nüshadan oluşur, bazı istisnai ürünlerde ihracatın gerçekleşmesinin ardından da düzenlenebilir.

d) **Demuraj;** Türk Ticaret Kanununa göre, deniz taşımacılığı uğraşısındaki alıcı ve satıcı, gemi ile sevk edilecek malın, ilgili limanda yükleme ve boşaltma süresini en başta belirlemek zorundadır.

Bu "yükleme-boşaltma" süresine (TTK da yer aldığı şekli ile) denizcilik dilinde "starya" adı verilir. Yükleme süresi taraflarca belirlenmemiş ise liman kurallarına göre bir süre belirlenmesine, eğer Limanın bu konuda bir kuralı yoksa "ticari geleneklere" göre, bu da yoksa malın durumuna göre uygun bir süre belirlenmesi gerekir. *Genellikle bu yükleme süresi yedi gün olarak belirlenmektedir.* Diğer yandan yükleme-boşaltma işleminin süresi içinde (starya) yapılmaması halinde, navlun sözleşmesi gereğince gemilerin fazladan bir süre beklemesi gerekecektir ki bu süreye "sürastarya" adı verilmektedir. İşte bu "sürastarya" adı verilen fazla süreler için ödenecek ücretlere "demuraj" adı verilmektedir.

e) **Armonize Sistem (Harmonized Commodity Description and Coding System (HS Code))**

Dünya Gümrük Örgütü'ne bağlı 170'den fazla ülkede kullanılmakta olan ürün kodlama sistemine armonize sistem (Harmonized Commodity Description and Coding System, HS Code) denilmektedir.

Armonize sistem;

- Gümrük vergilerinin tespitinde,
- Uluslararası ticaret istatistiklerinin tutulmasında,
- Menşe kurallarının saptanmasında,
- Yerel vergilerin tespit edilip toplanmasında,
- Ticaret müzakerelerinde (Dünya Ticaret Örgütü toplantılarında),
- Nakliye vergileri ve istatistikleri için,
- Dış ticareti kontrollere bağlı ürünlerin izlenmesinde (atıklar, ozon tabakasına zarar veren kimyasallar vb.)

kullanılmaktadır.

Cevap 3)

Önlem alınmasını gerektiren haller

Önlem alınmasını gerektiren haller, dumpinge veya sübvansiyona konu olan ithalatın Türkiye'de bir üretim dalında maddî zarara yol açması veya maddî zarar tehdidi oluşturması veya bir üretim dalının kurulmasını fizikî olarak geciktirmesidir.

Ancak, sübvansiyona konu ithalata karşı önlem alınabilmesi için, sübvansiyonun Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirler Anlaşması'nın 2 nci Maddesi çerçevesinde bir firma/firma grubu veya bir üretim dalı/üretim dalı grubuna yönelik olduğunun da tespit edilmiş olması gerekir.

Dampinge karşı vergi ve telafi edici vergi

Madde 7. - Yapılan soruşturma sonucunda Kurul tarafından belirlenen ve Bakanlıkça onaylanan dumping marjı veya sübvansiyon miktarı kadar dumpinge konu malın ithalinde dumpinge karşı vergi, sübvansiyona konu malın ithalinde ise telafi edici vergi alınır. Bununla birlikte, dumpinge veya sübvansiyona konu ithalat nedeni ile meydana gelen zararın telafisinin, tespit edilen dumping marjı veya sübvansiyon miktarından daha az bir miktar veya oranda vergi konulmasıyla mümkün olabileceğinin belirlenmesi halinde bu oran veya miktarda vergi uygulanır.

Bu vergilerin, ithali evvelce gerçekleştirilen mallar için, geriye dönük olarak uygulanmasına ilişkin esaslar Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilir. Ancak, geriye dönük uygulamanın süresi geçici önlemlerin alındığı tarihten itibaren 90 günü geçemez.

Geçici önlemler

Madde 12. - Şikâyet konusu ithalata ilişkin soruşturma sırasında, dumpingli veya sübvansiyonlu ithalatın varlığı ve bu ithalatın zarara neden olduğu konusunda ön belirlemeler yapılması halinde, soruşturma süresince zararın önlenmesi amacıyla, Kurulca belirlenen dumping marjı veya sübvansiyon miktarı kadar veya zararı ortadan kaldırmaya yetecek daha az bir oran veya miktarda teminat şeklinde geçici önlem uygulanması Bakanlık makamının onayı ile kararlaştırılabilir. Bu durum Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilgililere duyurulur. Soruşturmanın açılması tarihinden itibaren 60 gün içerisinde geçici önlem uygulanmaz. Geçici önlemlerin geçerlilik süresi 4 aydır. Ancak, dumping soruşturmasına konu malın Türkiye'ye ihracatının önemli bir kısmını gerçekleştiren ihracatçıların talebi halinde, bu süre, Kurulun kararı üzerine Bakanlık onayı ile 6 aya kadar çıkarılabilir. Dumping soruşturması sırasında, zararın önlenmesi için dumping marjından daha düşük oranda bir kesin önlemin yeterli olup olmadığının incelenmesi amacıyla, bu süreler sırasıyla 6 ve 9 ay olarak belirlenebilir. Geçici önlemlerin uygulama esasları Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilir.

Kesin önlemler

Madde 13. - Soruşturma sonucunda dumpingli veya sübvansiyonlu ithalatın varlığı ve bu ithalatın zarara neden olduğu belirlendiğinde, bu zararın önlenmesi amacıyla, Kurulca belirlenen ve Bakanlıkça onaylanarak kesinleşen dumping marjı veya sübvansiyon miktarı kadar veya zararı ortadan kaldıracak daha az bir oran veya miktarda dumpinge karşı vergi veya telafi edici vergi alınır. Daha önce teminat alınmış olması halinde 14 üncü maddeye göre işlem yapılır. Ancak, kesin önlem kararının maddi zarar tehdidi veya bir üretim dalının kurulmasının fizikî olarak gecikmesine ilişkin olarak alınması durumunda, soruşturma sırasında alınan teminatın tahsil edilebilmesi için Kurulun, geçici önlem alınması sebebiyle maddi zarar oluşmadığı hususunda bir belirleme yapması gerekir. Böyle bir belirleme yapılmadığı takdirde, soruşturma sırasında

geçici önlem olarak alınan teminat iade edilir. Yürürlüğe konulan dampinge karşı verginin veya telafi edici verginin geçerlilik süresi, uygulanması, askıya alınması, gözden geçirilmesi ve iadesi ile yürürlükte bulunan önlemlerin etkisiz kınması halinde yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilir. Soruşturmaya konu olan mal için hem dumping yapılmış olması hem de sübvansiyon verilmiş olması halinde, aynı durumun telafisi için dampinge karşı vergi ve telafi edici vergi birlikte uygulanamaz.

Dampinge karşı vergi veya telafi edici vergi konulmuş olması, ilgili malın fiilî ithalatını engellemez.

Cevap 4)

a) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından götürülen veya gönderilen hediyeler, miktarı ticari teamüllere uygun numuneler ile reklam ve tanıtım malları, yeniden kullanıma veya geri dönüşüme konu ithal edilmiş mal ve ambalaj malzemeleri,

b) Daha önce usulüne uygun olarak ihraç edilmiş malların bedelsiz gönderilmesi ticari örf ve adetlere uygun parçaları, fireleri ile garantili olarak ihraç edilen malların garanti süresi içinde yenilenmesi gereken parçaları,

c) Yabancı misyon mensuplarının, Türkiye'de çalışan yabancıların, yurt dışına hane nakli suretiyle gidecek Türk vatandaşlarının, daimi veya geçici görevle yurt dışına giden kamu görevlilerinin, bu durumlarının ilgili mercilerce belgelenmesi şartıyla, beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,

ç) Yurt dışında yerleşik tüzel kişiler, yabancı turistler ve yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının beraberlerinde götürecekleri, gönderecekleri veya adlarına gönderilecek mal ve taşıtlar,

d) Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve üniversitelerin; görevleri veya anlaşmalar gereği gönderecekleri mal ve taşıtlar,

e) Savaş, deprem, sel, salgın hastalık, kıtlık ve benzeri afet durumlarında; kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, üniversiteler, Kızılay ile kamu yararına çalışan dernek ve vakıfların gönderecekleri insani yardım malzemeleri.

Yukarıda belirtilenler dışında kalan hususlar, Dış Ticaret Müsteşarlığının (İhracat Genel Müdürlüğü) görüşü alınarak, ilgili gümrük idaresi veya İhracatçı Birliği Genel Sekreterliğince sonuçlandırılır.